

sygn. akt VII U 873/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

2 lutego 2023 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Kosicka

po rozpoznaniu 2 lutego 2023 r. na posiedzeniu niejawnym w Warszawie

odwołania H. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddziału w W.

z 15 lipca 2022 r., znak (...)

o wysokość emerytury

oddala odwołanie.

sygn. akt VII U 873/22

UZASADNIENIE

Decyzją z 15 lipca 2022 r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. odmówił przeliczenia emerytury H. R..

Odwołanie od tej decyzji złożyła ubezpieczona H. R., wnosząc o jej zmianę poprzez podwyższenie przysługującego jej świadczenia emerytalnego do wysokości najniższej emerytury.

Ubezpieczona w odwołaniu wskazała, że pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy od 5 marca 1975 r. do 10 sierpnia 1986 r. Była zatrudniona w barze (...) - w cukierni. Następnie wskazała, że w 1988 r. mając 32 lata, była już przewlekle chora na astmę oskrzelową i choruje też na tarczycę nadczynnością. Z powodu astmy w 1988 r. przebywała w szpitalu. W 1989 r. przyznano jej rentę inwalidzką z tytułu niezdolności do pracy, którą otrzymywała do 13 lutego 2017 r. Od 14 lutego 2017 r. ma przyznane prawo do emerytury w wysokości 1078,85 zł po odliczeniu składek ubezpieczenia zdrowotnego jest to kwota 981,75 zł. Nadal jest przewlekle chora, z powodu złego stanu zdrowia nigdzie nie pracowała. Odwołująca podkreśliła, że obecnie ma 66 lat i z uwagi na jej stan zdrowia nie może znaleźć pracy (odwołanie k.3-4 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z 18 sierpnia 2022 r. wniósł o jego odrzucenie na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. z uwagi na prawomocnie osądzoną sprawę z odwołania H. R. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 14 lutego 2017 r., znak:(...), wyrokiem Sądu Okręgowego Warszawa-Praga z 8 maja 2017 r., sygn. akt VII U 331/17.

Organ rentowy wskazał, że także wyrokiem z 28 marca 2018 r. sygn. akt VII U 555/18 Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie oddalił odwołanie ubezpieczonej od decyzji z 1 marca 2018r. Wyrok ten został utrzymany w mocy wyrokiem z 20 lipca 2020 r. w sprawie sygn. akt III AUa 848/18, którym Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację ubezpieczonej od wskazanego wyżej wyroku Sądu Okręgowego. W postępowaniu tym ubezpieczona również domagała się podwyższenia emerytury do kwoty najniższej emerytury. Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do wniosku ubezpieczonej z 11 lipca 2022r., w którym domaga się aktualnie podwyższenia emerytury do kwoty najniższej

nie załączyła żadnych nowych dokumentów potwierdzających staż pracy (ponadto dokumenty zostały złożone w kserokopii) (odpowiedź na odwołanie k.12 a.s.).

Odwołująca w piśmie z 22 września 2022 r. wskazała, że nie wyraża zgody na zaniżoną emeryturę i wniosła o podwyższenie świadczenia emerytalnego. Odwołująca, wskazała, że podejrzewa, że ma ciągłość lat pracy jako dowody w sprawie przedstawiła potwierdzenie udzielenia urlopu wychowawczego, decyzję o przyznaniu jej renty inwalidzkiej, karty wypisowe ze szpitala i orzeczenie komisji lekarskiej (pismo odwołującej się k. 20-21 a.s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

H. R. urodzona (...) była zatrudniona w (...) Spółdzielnia (...) w W. w okresie od 5 marca 1975 r. do 10 sierpnia 1986 r. na stanowisku pomoc cukiernika. Ubezpieczona od 22 kwietnia 1981 r. do 10 sierpnia 1986 r. przebywała na urlopie wychowawczym (świadcstwo pracy k.5 a.r., zaświadczenie k. 7 a.s.).

Z uwagi na stan zdrowia odwołująca nie powróciła do pracy. Orzeczeniem komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa z 28 lutego 1990 r. została zaliczona do 3 grupy inwalidzkiej ze wskazaniem, że inwalidztwo powstało przed 10 lutego 1988r. (wypis z orzeczeń komisji lekarskiej k. 15 a.r.).

31 stycznia 1990 r. odwołująca się złożyła do wniosek o rentę inwalidzką. Decyzją z 26 marca 1990 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. po rozpoznaniu wniosku przyznał odwołującej rentę inwalidzką w kwocie 19 800 zł miesięcznie od 1 października 1989 r., którą otrzymywała do 13 lutego 2017 r. (wniosek o rentę inwalidzką k. 1 a.r., decyzja z 26 marca 1990 r. k. 25 a.r.)

Następnie decyzją z 14 lutego 2017 r., znak (...) organ rentowy przyznał ubezpieczonej emeryturę z urzędu od 13 lutego 2017 r. tj. od osiągnięcia wieku 61 lat i 1 miesiąca, ustalając wyliczoną wysokość emerytury na kwotę 877,90 zł miesięcznie. W powyższej decyzji organ wskazał, że emerytura nie podlega podwyższeniu do kwoty najniższej emerytury, ponieważ nie został udokumentowany wymagany okres składkowy i nieskładkowy (decyzja z 14 lutego 2017r. k. 1 a.r.).

Ubezpieczona odwołała się od powyższej decyzji ZUS do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, wnosząc o podwyższenie emerytury do kwoty najniższej. Odwołująca wskazała, że pracowała w Barze (...) w W., urodziła dwoje dzieci, a przed 1988 r. zachorowała na astmę z powodu, której przyznano jej rentę inwalidzką. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania. Organ rentowy podniósł, że staż pracy ubezpieczonej wynosił 6 lat, 1 miesiąc i 18 okresów składkowych, zatem nie ma podstaw do podwyższenia świadczenia odwołującej się do najniższej emerytury z uwagi na brak 22-letniego okresu składkowego i nieskładkowego. Wyrokiem z 8 maja 2017 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga oddalił odwołanie. Orzeczenie stało się prawomocne z dniem 30 maja 2017 r. (odwołanie z 2 marca 2017r. k. 2, odpowiedź na odwołanie k. 3, wyrok z 8 maja 2017 r. k.21 akt sprawy VII U 331/17).

Następnie 1 marca 2018 r. organ wydał decyzję waloryzacyjną, zgodnie z którą wysokość świadczenia emerytalnego przysługującego ubezpieczonej wyniosła 908,04 zł. Od powyższej decyzji 29 marca 2018 r. H. R. złożyła odwołanie. W odwołaniu podniosła, że pracowała w państwowym zakładzie cukierniczym w W.. Następnie z powodu złego stanu zdrowia nie powróciła do pracy, gdyż lekarze orzecznicy stwierdzili u niej niezdolność do pracy przez wiele lat. Zdaniem odwołującej między początkiem jej pracy w 1975 r. a pierwszą otrzymaną rentą w 1998 r. istniała ciągłość. Wskazała, że otrzymywała rentę do 13 lutego 2017 r., a obecnie ma przyznaną emeryturę. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o odrzucenie odwołania na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. z uwagi na prawomocnie osądzoną sprawę wyrokiem z 8 maja 2017 r. sygn. akt VII U 331/17. Wyrokiem z 28 maja 2018 r. Sąd Okręgowy Warszawa Praga w Warszawie oddalił odwołanie ubezpieczonej z 29 marca 2018 r. (odwołanie z 29 marca 2018 r. k. 3, odpowiedź na odwołanie k. 5, wyrok z 28 maja 2018r. k. 19 akta sprawy VII U 555/18).

11 lipca 2022 r. odwołująca złożyła wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno - rentowego z uwzględnieniem składek zapisanych na koncie ubezpieczonej oraz z zastosowaniem najkorzystniejszego średniego dalszego trwania życia i z uwzględnieniem przeliczonego kapitału początkowego. Do wniosku ubezpieczona

załączyła decyzję o przyznaniu emerytury, karty wypisowe ze szpitala w 1988 r., potwierdzenie udzielenia urlopu wychowawczego, orzeczenia komisji lekarskiej i oświadczenie o pracy (wniosek z 11 lipca 2022 r. k. 58-68 a.r.).

Po rozpoznaniu powyższego wniosku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał zaskarżoną decyzję z 15 lipca 2022r., którą odmówił ubezpieczonej przeliczenia emerytury. W uzasadnieniu organ wskazał, że ubezpieczona nie spełnia warunków do podwyższenia do kwoty minimalnej emerytury, co zostało wcześniej wskazane w decyzji z 14 lutego 2017r. Odmówił również obliczenia emerytury z uwzględnieniem najkorzystniejszego średniego dalszego trwania życia oraz przeliczonego kapitału początkowego, ponieważ wartość kapitału początkowego nie ulega zmianie, a średnie dalsze trwanie życia ustalone na dzień osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego nie jest dla ubezpieczonej korzystne. Ponadto organ podkreślił, że ubezpieczonej nie przysługuje przeliczenie emerytury poprzez doliczenie składek, ponieważ nie kontynuowała ona zatrudnienia po przyznaniu emerytury (decyzja z 15 lipca 2022 r. k.69 a.r.).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie złożonych do akt dokumentów, w tym akt rentowych i akt sprawy. Dokumenty przedłożone przez strony niniejszego postępowania stanowiły obiektywny oraz w pełni wiarygodny materiał dowodowy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie H. R. jest nieuzasadnione.

Na wstępie konieczne było odniesienie się do stanowiska Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyrażonego w odpowiedzi na odwołanie, zgodnie z którym organ rentowy wnosił o odrzucenie odwołania na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Zdaniem sądu, stanowisko to nie zasługiwało na uwzględnienie. W myśl wskazanego przez organ przepisu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. sąd odrzuci pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona.

Zgodnie z poglądami orzecznictwa w tym Sądzie Najwyższym wydanie przez organ rentowy nowej decyzji, także co do świadczenia będącego przedmiotem wcześniejszej decyzji i postępowania wcześniej zakończonego prawomocnym wyrokiem sądu, wszczętego w wyniku wniesienia od niej odwołania, uprawnia ubiegającego się o świadczenie do wniesienia kolejnego odwołania do sądu, a wszczęta w ten sposób sprawa cywilna nie jest sprawą o to samo świadczenie w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. (postanowienie SN z 24.06.2015 r., III UK 198/14, LEX nr 1790947).

Przepis ten daje podstawę do odrzucenia odwołania tylko wówczas, gdy zostało ono wniesione od decyzji już wcześniej zaskarżonej odwołaniem, które zostało oddalone prawomocnym wyrokiem. Natomiast odwołanie od nowej decyzji podlega merytorycznemu rozpoznaniu, zgodnie z zasadą przewidzianą w art. 83 ust. 2 ustawy systemowej (wyrok Sądu Najwyższego z 5 kwietnia 2011 r., III UK 116/10).

Zgodnie bowiem z art. 83 ust. 1 pkt 4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963), zwanej ustawą systemową, organ rentowy wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Od decyzji organu rentowego przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i według zasad określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego (art. 83 ust. 2 ustawy systemowej).

Podkreślenia wymaga, że prawomocny wyrok rozstrzygający o braku prawa do świadczenia emerytalnego lub rentowego nie jest zatem - co do zasady - przeszkodą do wystąpienia z ponownym wnioskiem o to samo świadczenie. Taki wniosek jest dopuszczalny, jednakże wówczas, gdy po uprawomocnieniu się wyroku wystąpiły nowe okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń. W takiej sytuacji sprawa tocząca się w wyniku rozpoznania nowego wniosku - wydania nowej decyzji - nie jest sprawą o to samo roszczenie, które było przedmiotem rozstrzygnięcia w sprawie poprzednio zakończonej wydaniem wyroku. Nowe zdarzenia zachodzące po uprawomocnieniu się orzeczenia sądowego mogą bowiem spowodować przekształcenie treści praw i obowiązków stron stosunku ubezpieczenia społecznego, gdyż nie jest wykluczone spełnienie się lub upadek przesłanek materialnoprawnych warunkujących nabycie prawa do konkretnych świadczeń.

Przenosząc powyższe poglądy na grunt niniejszej sprawy sąd zauważa, że odnośnie przyznanego H. R. świadczenia emerytalnego toczyły się wcześniej postępowania sądowe zakończone prawomocnymi wyrokami oddalającymi odwołania ubezpieczonej. Jednak należy zauważyć, że odwołania te dotyczyły decyzji innych niż zaskarżona w tym postępowaniu. Pierwsze z nich odnosiło się bowiem do decyzji z 14 lutego 2017 r. o przyznaniu emerytury, a następne decyzji o jej waloryzacji z 1 marca 2018 r. Wobec powyższego sąd doszedł do przekonania, że brak było podstaw do odrzucenia odwołania skarżącej zgodnie z wnioskiem organu rentowego i rozpoznał sprawę merytorycznie.

Przedmiotem sporu zainicjowanego wniesionym odwołaniem do tutejszego sądu było ustalenie czy odwołującej przysługuje prawo do podwyższenia emerytury do wysokości najniższej gwarantowanej emerytury.

Zgodnie z art. 87 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w przypadku, gdy emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, łącznie z okresową emeryturą kapitałową, albo emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, jest niższa niż kwota, o której mowa w art. 85 ust. 2 i 3, emeryturę przysługującą z Funduszu, w tym emeryturę ustaloną ze zwiększeniem, o którym mowa w art. 26a, podwyższa się w taki sposób, aby suma tych świadczeń nie była niższa od tej kwoty, o ile ubezpieczony:

- 1) mężczyzna - osiągnął wiek emerytalny wynoszący 65 lat i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat,
- 2) kobieta - osiągnęła wiek emerytalny wynoszący 60 lat i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat.

Odwołująca nie wykazała natomiast wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego co najmniej 20 lat. Odwołująca ponownie złożyła dokumenty dotyczące jej zatrudnienia w (...) Spółdzielni (...) w W. w okresie od 5 marca 1975r. do 10 sierpnia 1986r., przyznanej renty inwalidzkiej oraz okresu urlopu wychowawczego. Na powyższe dowody ubezpieczona powoływała się już wcześniej przy zaskarżaniu decyzji przyznającej jej prawo do emerytury i dotyczącej jej waloryzacji, które zostały w toku postępowań sądowych opisanych powyżej uznane za prawidłowe. Nowe dokumenty mające wpływ na wysokość ustalonej emerytury nie zostały przedłożone.

Odwołująca nie wykazała innych okresów składkowych i nieskładkowych niż uwzględnione przez organ rentowy przy wydawaniu wcześniejszych decyzji, a tym samym koniecznych do podwyższenia wysokości przyznawanego świadczenia zgodnie z powoływanymi powyżej przepisami. Wobec powyższego ubezpieczona nie może uzyskać wyższych świadczeń. Ich wysokość jak było już wskazywane we wcześniejszych postępowaniach sądowych jest ściśle związana z udowodnionym okresem składkowym i nieskładkowym. Odwołująca się legitymuje się krótkim okresem składkowym. Natomiast okres pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy nie skutkował partycypacją w systemie ubezpieczeń społecznych. Okresy urlopów wychowawczych nie są również okresami składkowymi. Wobec powyższego należało wskazać, że odwołująca nie wykazała wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, który jest podstawą do podwyższenia emerytury do wysokości minimalnej.

Odwołanie ubezpieczonej z 28 lipca 2022 r. dotyczyło wprawdzie niezaskarżonej wcześniej decyzji z 15 lipca 2022 r. o odmowie przeliczenia emerytury, jednak opierało się na tych samych argumentach co poprzednio wnoszone przez nią odwołania od decyzji o przyznaniu emerytury z 14 lutego 2017 r. oraz o jej waloryzacji z 1 marca 2018 r. Ubezpieczona w rozpoznawanym aktualnie odwołaniu nie przedłożyła nowych dowodów mających wpływ na jej prawo do podwyższenia świadczenia, które zostało jej przyznane wcześniej zaskarżoną decyzją.

Zgodnie z art. 232 k.p.c. obowiązek wskazania dowodów obciąża przede wszystkim strony, a w myśl art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Oznacza to, że ten, kto powołuje się na przysługujące mu prawo, występując z żądaniem, obowiązany jest udowodnić okoliczności faktyczne uzasadniające to żądanie. Chodzi tu o fakty, które mają istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, wykazujące istnienie prawa (wyrok SO w Tarnobrzegu z 10 maja 2017 r., sygn. akt III U 868/16). To strony, a nie sąd są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one wreszcie ponoszą odpowiedzialność za jego wynik (por. wyrok Sądu Najwyższego

z 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96). Obowiązująca w procesie cywilnym zasada kontradyktoryjności nie obliguje sądu do bezwzględnego poszukiwania prawdy obiektywnej. Wedle wymienionych przepisów, ciężar dostarczenia w postępowaniu sądowym materiału procesowego spoczywa, zasadniczo na stronach, a sąd utracił prawo prowadzenia dochodzenia w celu ustalenia dowodów koniecznych dla rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 27 maja 2008 r., ACa 175/08). Art. 232 k.p.c. określa, iż strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Zasady dowodzenia obowiązują również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, co znajduje potwierdzenie w orzecznictwie (por. choćby wyrok Sądu Najwyższego z 4 lipca 2008 r. I UK 36/07).

Oznacza to, że ciężar dowiedzenia, że skarżącej przysługuje wyższa emerytura spoczywał po stronie ubezpieczonej. Odwołująca nie wywiązała się z określonego powyżej obowiązku i tym samym nie wykazała zasadności złożonego odwołania. Kwestionując dokonane przez organ rentowy wyliczenia przysługującego jej świadczenia emerytalnego nie przedstawiła dowodów, w oparciu, o które możliwe byłoby ustalenie nowych okresów składkowych lub nieskładkowych.

Mając na uwadze powyższe sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.